

Nr 250.

Av herr **Lindmark**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 71, angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor m. m.*

I proposition nr 71 till årets riksdag angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor uppdrar statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet riktlinjer för anordnandet av centrala verkstadsskolor samt hemställer att statsbidrag må utgå till dessa enligt grunder som föreslagits i propositionen.

Såsom en approximativ beräkning av den yttre ramen för verkstadsskoleorganisationen har verkstadsskoleutredningen utgått från ett antal centrala verkstadsskolor av tillsviðare högst 23, d. v. s. en central verkstadsskola inom varje landstingsområde utom på Gotland. Huvudmannaskapet för skolorna skulle åvila landstingen. Till detta förslag till organisation av de centrala verkstadsskolorna har departementschefen anslutit sig.

Enligt verkstadsskoleutredningen skulle befintlig verkstadsskola för arbetslös ungdom kunna, i den mån förutsättning befundes föreligga, omorganiseras till central verkstadsskola. Övriga arbetslöshetsskolor åter borde, i den mån de speciella förhållandena upphörde, som föranlett deras tillkomst, avvecklas eller eventuellt organiseras såsom vanliga kommunala verkstadsskolor.

I sitt ställningstagande till verkstadsskoleutredningens uttalande i sistberörda avseende framhåller departementschefen att med hänsyn till rådande ovissa förhållanden på arbetsmarknaden synas övervägande skäl tala för att för närvarande sådan arbetslöshetsskola, som icke avses bli en central verkstadsskola, likväl tills vidare icke nedlägges. Departementschefen ifrågasätter dock, om icke de av honom i propositionen förordade statsbidragsgrunderna böra från den 1 juli 1942 göras tillämpliga även på sådan verkstadsskola för arbetslös ungdom, som icke organiseras som central verkstadsskola.

Av befintliga verkstadsskolor för arbetslös ungdom stå de i Stockholms och Uppsala, Värmlands, Gävleborgs, Västernorrlands och Norrbottens län under huvudmannaskap av vederbörande landsting. Verkstadsskolan i Karlskrona, verkstadsskolorna i Göteborgs och Bohus län samt verkstadsskolan i Byske, Västerbottens län, stå däremot under huvudmannaskap av respektive primärkommuner.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har i uttalande med anledning av verkstadsskoleutredningen framhållit att tre verkstadsskolor borde upprättas i länet, en i södra och en i norra kustdelen samt en i lappmarken, där bristen på yrkeskunskap vore särskilt framträdande. Enligt länsstyrelsens mening talade starka skäl för att en central yrkesskola inrättades i Byske.

Även enligt min mening föreligga sådana säregna förhållanden i Väster-

bottens län — och jämväl i Norrbottens län — att en central verkstadsskola i vardera länet ej kan fylla behovet. De väldiga avstånden försvåra för eleverna vistelse vid verkstadsskola om blott en länsskola finnes. Den långt drivna jorddelningen och därmed svårigheten att ge den hastigt växande befolkningen sysselsättning vid jordbruk anvisar vägen för de unga att ägna sig åt hantverk och andra yrken än jordbruket. Även är bristen på hantverkare och yrkesmän i dessa län synnerligen stor.

En central verkstadsskola för Västerbottens län torde ha sin givna plats i södra länsdelen där en större verkstadsskola redan är under upprättande. En central verkstadsskola nr två bör förläggas i norra länsdelen. Lämpligt torde vara att södra delen av Norrbottens landstingsområde får sända elever till denna skola. De båda landstingen skulle i så fall inleda samarbete i fråga om denna skola. De båda till yttnehållet mycket stora nordligaste länen skulle på så sätt erhålla 3 centrala verkstadsskolor.

Det är knappast möjligt att under de närmaste åren Västerbottens landsting kan, på grund av ekonomiska skäl, gå in för startandet av tvenne centrala verkstadsskolor. Först efter ett antal år kan detta önskemål förverkligas. Under de närmaste åren och i väntan på vidare utveckling med förutsättning till ökning av antalet centrala verkstadsskolor i de två nordligaste landstingsområdena synes verkstadsskolan i Byske, en kommun med kvardröjande arbetslöshet, böra bibehållas i sin nuvarande form eventuellt anordnad såsom lokal verkstadsskola under kommunalt huvudmannaskap men med *bibehållande av nuvarande statsbidragsgrunder*.

Med hänvisning till ovan framförda synpunkter får jag vördsamt anhålla,

att riksdagen vid sitt ställningstagande till föreliggande förslag till grunder för statsbidrags utgående till verkstadsskola må uttala att när särskilda skäl kunna åberopas härför verkstadsskola för arbetslös ungdom, som icke omedelbart eller lämpligen kan omvandlas till central verkstadsskola, tills vidare må bibehållas som lokal verkstadsskola med statsbidrag enligt de förmånligare grunder som för närvarande gälla för verkstadsskola för arbetslös ungdom.

Stockholm den 4 mars 1941.

Ewald Lindmark.